

Dámy a pánové, vážení kolegové, přátelé literatury, vítejte na španělském velvyslanectví!

Když jste přicházeli do této místnosti, možná jste si všimli oficiálního portrétu španělského královského páru.

A my se zde scházíme právě v souvislosti s jedním rozhodnutím Jeho Veličenstva krále Filipa VI. – v souvislosti s jeho rozhodnutím přijmout paní Danu Kalinovou do Řádu Isabely Katolické.

Jeho Veličenstvo král Filip jí toto vyznamenání uděluje, aby ocenil její dlouhé a nesmírně plodné působení ve prospěch kultury a literatury.

Paní Dana Kalinová věnovala mnohá léta – více než dvě desetiletí – propagaci české literatury v zahraničí a zahraniční literatury v Česku. Já sám jsem 90. léta v Česku nezažil. Předpokládám však, že je naprosto namístě předpokládat, že práce paní Dany Kalinové pro Svět knihy byla od samotného počátku jedním z mnoha dobrodružství na cestě za znovuzískáním svobody v této zemi. Konkrétně svobody setkávat se bez cenzury s literaturou z celého světa.

Snadno se o tom přesvědčíte. Stačí nahlédnout do pestrého programu Mezinárodního knižního veletrhu a literárního festivalu Svět knihy.

Mimochodem, v archivu španělského velvyslanectví byste našli katalogy s programem všech jeho ročníků. Španělsko se tohoto vynikajícího veletrhu účastní rok co rok – bez jediné výjimky už od jeho založení v roce 1997. V našem ambasádním archivu jsou tedy zaznamenány současné dějiny španělské literatury ve vztahu k České republice. Významný byl pro ně zejména rok 2008, kdy se Španělsko stalo čestným hostem Světa knihy.

Mohu Vás zároveň ujistit, že jméno paní Dany Kalinové se v našem archivu objevuje znovu a znovu – až do loňského roku, kdy se rozhodla odejít na důchodu. A každý nový velvyslanec zdědil po svém předchůdci jednoznačnou radu: pokračovat v kontaktu s ředitelkou mezinárodního knižního festivalu, paní Danou Kalinovou, velkou profesionálkou, s níž je radost spolupracovat.

A je to přesně tak. Naše více než dvacetiletá spolupráce byla příjemná a přinesla mnoho dobrého.

Měl jsem možnost zúčastnit se posledních dvou ročníků veletrhu a mohu říci, že vše fungovalo výborně. Překrásná budova na pražském výstavišti, délka trvání veletrhu, české a zahraniční stánky, program festivalu, doprovodné akce pro děti a dospělé, kvalita pozvaných spisovatelů i vysoká návštěvnost...

Zároveň bychom měli dodat, že veletrh rozvíjí svou činnost na nesmírně plodné půdě. Česká republika může být hrdá, že patří k zemím s nejvyšším počtem čtenářů na světě. Česká nakladatelství, knihovny a knihkupectví po celé zemi dosahují vynikající kvality.

Z této plodné půdy (a teď mám na mysli vysoký počet čtenářů v Česku) má prospěch i španělské velvyslanectví. U našeho veletržního stánku se každoročně zastaví vysoký počet návštěvníků. Španělsko ale působí i v jiné oblasti, kterou charakterizuje nesmírně plodné prostředí. Mám teď na mysli výuku španělštiny v České republice.

V České republice se španělsky každoročně učí přibližně 40 000 osob, a to jak v rámci řádného vzdělávacího systému (základní, střední a vysoké školy), tak mimo něj (španělský kulturní Institut Cervantes apod.).

Zájemci o výuku španělštiny si mohou vybírat z nabídky 251 středních a 115 základních škol, které působí po celé zemi.

K dispozici jim je také šest dvojjazyčných česko-španělských gymnázií v šesti různých městech ČR. Po úspěšném dokončení studia absolventi těchto gymnázií dostávají jednak české maturitní vysvědčení a jednak španělský titul *bachiller* (maturant).

Pokud jde o vysoké školství, zájemci o studium španělské filologie a iberoamerikanistiky si mohou vybírat z nabídky 7 univerzit v několika různých krajích.

Zároveň existuje 43 vysokých škol, kde probíhá výuka španělštiny určená pro studenty jiných oborů (např. ekonomie, mezinárodních vztahů, podnikové ekonomiky apod.) Ročně se na českých vysokých školách učí španělsky celkem 8 300 studentů.

Ze všech vysokých škol v České republice jich má 26 uzavřenou jednu či více dohod s celkem 33 univerzitami ve Španělsku. Díky nim studuje v České republice přibližně 1 200 španělských a ve Španělsku 900 českých vysokoškoláků.

Z obou těchto skutečností (tj. jednak z vysokého zájmu o četbu a jednak z živého zájmu o kulturu ve španělštině v České republice) Španělsko těží pokaždé, když se Mezinárodního knižního veletrhu Svět knihy účastní.

Rád bych dodal, že jsem velmi rád, že zde můžeme přivítat také velvyslance Argentiny, Chile, Kuby, Mexika, Peru a Venezuely. Veletržní stánek španělského velvyslanectví nabízí mimo jiné velké množství knih od spisovatelů pocházejících z těchto zemí. A tak vedle španělských autorů, jako je například nositel Ceny Franze Kafky za rok 2015 Eduardo Mendoza, najdeme také jako Cortázar, Bolaño, Neruda, Carlos Fuentes, Vargas Llosa nebo García Márquez.

Mohu Vás ujistit, že zastoupení latinskoamerických literátů je silné nejen v nakladatelstvích Jižní a Střední Ameriky, ale i ve španělských vydavatelstvích.

Dovolte mi, abych připomněl ještě jeden údaj. Ti, kdo působí ve světě knih a nakladatelské činnosti, pravděpodobně vědí mnohem lépe než já, že ve španělštině každoročně vychází více než 200 000 knižních titulů s kódem ISBN.

V mnoha případech jde o překlady z jiných jazyků – překlady určené pro komunitu pěti set milionů lidí, jejichž mateřským jazykem je právě španělština. A v mnoha případech jde i o překlady z češtiny.

Jako příklad uvedu pouze několik současných českých básníků, jejichž díla byla přeložena do španělštiny – Jaroslav Seifert, Vladimír Holan, Vítězslav Nezval, František Halas, Jiří Orten, Miroslav Holub, Viola Fischerová nebo Karel Hynek Mácha.

Co říci na závěr? Argentinský spisovatel Jorge Luis Borges je autorem slavného citátu. „Ráj jsem si vždycky představoval jako knihovnu,“ říkával Borges.

Vážená paní Kalinová, po dobu více než 22 let jste spoluutvářela tento ráj českých a zahraničních knihoven, ráj, kde se vždycky našlo místo i pro nějakou tu knihu od španělsky píšícího spisovatele.

Přijměte prosím toto vyznamenání od španělského krále a velvyslanectví. Děkuji Vám.